

Eseu despre particularitatile de realizare a unui personaj comic dintr-o opera studiată

Scrie un eseu, de 2 - 3 pagini, in care sa evidentiezi particularitatile de realizare a unui personaj comic dintr-o opera literara studiată. in realizarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele:

- prezentarea a patru elemente ale textului studiat, semnificative pentru realizarea personajului comic (tema / motiv literar, actiune, conflict, intriga, relatii spatiale si temporale, act, scena, tablou, replica, indicatii scenice), prin referire la creatia literara aleasa;
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul / conflictele comediei studiate;
- relevarea principalei trasaturi a personajului comic, ilustrata prin doua scene / secvente / situatii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat despre modul in care se reflecta o idee sau tema comediei in constructia personajului pentru care ai optat.

Opera dramatica este un text literar destinat reprezentarii scenice si construit in principal prin dialog. O lucrare dramatica are doua modalitati distincte de prezentare a informatiei: replicile, adica interventiile personajelor, care constituie aspectul literar al textului; indicatiile scenice (didascalii), adica sugestiile privitoare la decoruri, mimica, gesturi, lumini, costume, fond sonor si care vizeaza realizarea spectacolului.

Personajul din textul dramatic are trasaturi particulare in raport cu personajul din textul epic. El se prezinta direct, prin ceea ce spune si prin felul in care actioneaza. Predominante, in textul dramatic, sunt modalitatile de caracterizare indirecta, realizata prin intermediul actiunilor, al atitudinilor adoptate de personaj si prin limbaj. O modalitate specifica de caracterizare a personajului din textul dramatic sunt didascalile, care pot reprezenta o modalitate de caracterizare directa, facuta din perspectiva autorului sau o modalitate de caracterizare indirecta, prin consemnarea reactiilor personajului in raport cu anumite evenimente.

Comedie de moravuri, care dezvaluie viata publica si de familie a unor politicieni care, ajunsi la putere si rosi de ambitie, sunt caracterizati de o crestere brusca a instinctelor de parvenire, O scrisoare pierduta se inscrie in seria operelor caragialiene care au ca tema vanitatea.

Actiunea se desfasoara in "capitala unui judet de munte", pe fondul agitat al unei campanii electorale. Timpul si spatiul actiunii - capitala unui judet de munte, spre sfarsitul secolului al XIX-lea, in timpul unui proces electoral - sugereaza universalitatea situatiilor prezentate si accentueaza caracterul moralizator al intrigii si al situatiilor prezentate. Aici are loc conflictul dintre ambitiosul avocat Nae Catavencu, din "opozitie", care aspira spre o cariera politica, si grupul conducerii locale (prefectul stefan Tipatescu, "prezidentul" Zaharia Trahanache). Pentru a-si forta rivalii sa-l propuna candidat in locul lui Farfuridi, Catavencu ameninta cu un santaj. Instrumentul de santaj este "o scrisorica de amor" a lui Tipatescu, trimisa doamnei Zoe Trahanache, sotia "prezidentului";

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

pierduta de Zoe, scrisoarea este gasita de un cetatean turmentat si subtilizata de Catavencu. santajul o sperie pe Zoe, care, pentru a nu fi compromisa public, exercita presiuni asupra celor doi "conducatori" ai judetului si obtine promisiunea candidaturii lui Catavencu.

Cand conflictul provocat de scrisoarea pierduta pare sa fie rezolvat, urmeaza o "lovitura de teatru": de la Bucuresti se cere, fara explicatii, sa fie trecut pe lista candidatilor un nume necunoscut - Agamemnon Dandanache. Reactiile celor din jur sunt diferite: Zoe e disperata, Catavencu - amenintator, Farfuridi si Branzovenescu - satisfacuti ca rivalul lor a pierdut, Tipatescu - nervos. Trahanache este sigurul personaj care nu-si pierde cumpatul, avand "putintica rabdare" si gandindu-se la un mod de rezolvare a conflictului fara a contesta ordinele "de sus".

Interesele contrare determina un conflict deschis in timpul sedintei de numire oficiala a candidatului, cand Pristanda pune la cale un scandal menit sa-l anihileze pe Catavencu. in incaierare, acesta pierde palaria in care era ascunsa scrisoarea si dispare, provocandu-i emotii intense "coanei Joitica". Dandanache, sosit de la Bucuresti, isi dezvaluie strategia politica, asemanatoare cu aceea a lui Nae Catavencu, numai ca la un nivel mult mai inalt si cu mai multa ticalosie.

Nae Catavencu schimba tactica parvenirii, flatand-o pe Zoe, generoasa dupa ce isi recapata scrisoarea cu ajutorul cetateanului turmentat. in final, toata lumea se impaca, "micile pasiuni" dispar ca prin farmec, Dandanache e ales "in unanimitate", Nae Catavencu tine un discurs banal, dar zgomotos la serbarea populara determinand reconcilierea fostilor adversari. Atmosfera e de carnaval, de mascarada, fiind accentuata de muzica saltareata condusa de Pristanda. Daca la personajele comediilor anterioare (O noapte furtunoasa, Conu Leonida fata cu Reactiunea) posibilitatea si dorinta de a-si depasi mediul erau limitate sau inexistente, conditia eroilor din O scrisoare pierduta se distinge, dimpotriva, printr-un acces mai liber la treptele superioare ale ierarhiei social-politice si legat de aceasta printr-o puternica dezvoltare a instinctelor parvenirii.

in Noaptea furtunoasa vanitatea apare mai ales ca automultumire; in Conu Leonida fata cu Reactiunea - ca autoinselare. in Scrisoarea pierduta, vanitatea devine sinonima cu ambitia. Aceasta pornire ocupa primul plan al atentiei. Pentru desfasurarea ei, este ales un moment de maxima incordare a ambitiilor, care se masoara si se definesc reciproc, stabilind o data cu aceasta cele mai insemnate repere de caracter.

O prima categorie de ambitiosi reuneste cateva figuri sub semnul tendintei de a pastra o situatie statornica, de a-si apara pozitia sociala. in aceasta serie se inscriu Zaharia Trahanache, Zoe Trahanache si stefan Tipatescu.

Zoe Trahanache este unul dintre personajele principale ale textului, cea mai distinsa dintre toate personajele feminine ale teatrului caragialian. Nimic nu o incadreaza in categoria ignorantelor sau a femeilor vulgare, desi acest personaj feminin reprezinta tipul cochetei si al adulterinei. Zoe Trahanache are un rol esential in construirea conflictului comic, dat fiind faptul ca ea pierde

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

scrisoare de dragoste pe care i-o adreseaza Tipatescu. De la acest eveniment banal, intriga comediei va lua amploare, tehnica alcatuirii conflictului fiind aceea a "bulgarelui de zapada" in rostogolire.

Ca statut social, Zoe are o pozitie importanta, fiind sotia unuia dintre cei mai respectati oameni din judet. Chiar daca respectul pentru Trahanache este numai o aparenta, in conformitate cu conventiile speciei in care se incadreaza personajul, Zoe tine la acest statut social si nu vrea sa se compromita. Desigur, morala care i-ar fi cerut sa-i fie fidela sotului ii lipseste, dar, ca orice personaj comic al lui Caragiale, Zoe e foarte sensibila la aspectele sociale. De aceea, rolul ei in actiune este foarte important. Insistenta si energica, Zoe isi afirma punctul de vedere cu hotarare, capabila sa subordoneze totul. Scena VI din actul II al comediei aduce in prim plan ambitia ei sociala: "Da, sunt hotarata, dar nu voi sa mor pana nu voi fi luptat cu toate imprejurarile (cu energie crescanda) si am sa lupt!"

Zoe este un personaj voluntar, care joaca o comedie a slabiciunii feminine. Sperata de santajul lui Catavencu, incearca sa-l convinga pe Tipatescu sa accepte conditiile avocatului, facand uz de lacrimi, lesinuri si de santaj sentimental. Chiar daca ambitia lui Tipatescu il impinge sa nu ia in seama pretentiile lui Catavencu (a respinge pretentiile lui Catavencu ar insemna s-o compromita pe Zoe si sa-si distruga orice pozitie in politica locala; a le satisface - sa ridice impotriva-i toate fortele centrale, ratandu-si astfel definitiv ascensiunea, pana atunci numai amanata), ambitia lui Zoe se impune, pentru ca ea nu are nici un motiv sa doreasca avansarea lui Tipatescu, fiind preocupata numai de mentinerea functiei lui actuale ("Cum o sa mai poata ramane Fanica prefect?"). Restul ii apare derizoriu in raport cu pericolul care o pandeste: "Daca ambitia ta, daca nimicurile tale politice le pui mai presus de rusinea mea, de viata mea, lasa-ma! Sa mor!" De aici exasperarea ei in fata rezistentei prefectului si hotararea infrangerii incapatanarii lui cu orice pret. Situatiile dobandesc accente dramatice. Zoe adopta vocabularul specific unei eroine de drama romantica, dar vorbele ei sunt lipsite de desavarsire de suportul emotiv adecvat:

"Omoara-ma pe mine, care te-am iubit, care am jertfit totul pentru tine!" in realitate, eroina nu a jertfit decat o fidelitate conjugala precara, singurul "sacrificiu" veritabil apartinandu-i lui Tipatescu, ramas in judet la insistentele ei. Contradictia apare cu atat mai pregnantă, cu cat Zoe dovedise putin inainte ca nu e dispusa sa renunte la nici unul dintre attributele pozitiei sale in societate. Scenele intalnirilor dintre Zoe si Tipatescu parodiaza toposuri din dramele romantice (fuga perechii de indragostiti, ruperea legaturilor cu un mediu ostil, care se opunea implinirii sentimentelor). Scena VI din actul II al comediei este ilustrativa in acest sens. Tipatescu ii face declaratii infocate, dar Zoe e preocupata de aparentele sociale:

Tipatescu: Atunci, daca nu e alta scapare! Zoe! Zoe! Ma iubesti!

Zoe: Te iubesc, dar scapa-ma.

Tipatescu: Sa fugim impreuna!

Zoe (retragandu-se): Esti nebun? Dar Zaharia? Dar pozitia ta? Dar scandalul si mai mare care s-ar aprinde pe urmele noastre?

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Tipatescu (descurajat): Atunci nu ne ramane nimic de facut!

Zoe: Ba da!

Tipatescu: Ce?

Zoe: Sa sprijinim candidatura lui Catavencu!"

Considerentele de reputatie sociala si cariera politica si-au subordonat in intregime sentimentul, care - pentru o mai pregnantă ilustrare a cheii comice - se exprima prin epistole de un gust indoielnic ("Nu ma astepta prin urmare si vino tu la cocoselul tau, care te adora, ca totdeauna, si te saruta de o mie de ori") si prin fraze care isi tradeaza originea livresca ("A!... cum pot sa iubesc pe omul asta!"). in aceeasi nota comica se inscriu lesinurile lui Zoe si revenirile instantanee. Cu asemenea manifestari ce demonstreaza cele mai adanci trairi de care sunt capabili, Zoe si Tipatescu pastreaza unitatea de atmosfera a comediei, ferind-o de orice alunecare sentimentala. Cuplul confera diversitate tipurilor de personaje ilustrate si astfel viziunea de ansamblu a comediei castiga in obiectivitate.

Zoe Trahanache este caracterizata mai ales indirect, deoarece aceasta modalitate de caracterizare este specifica genului dramatic. Personajul dramatic se defineste prin actiunile sale, prin atitudini, prin limbaj. Relatia lui Zoe cu Tipatescu o incadreaza in tipul cochetei adulterine, care actioneaza in conformitate cu datele caracterologice impuse de acest tip. Ea e ambitioasa, voluntara, obisnuita sa domine si sa-si impuna vointa. De altfel, i se subordoneaza Tipatescu, Trahanache si, diplomatic, chiar Catavencu, unul dintre personajele care inteleg exact rolul ei in viata publica a resedintei judetului de munte.

Caracterizarea directa rezulta din relatiile pe care le stabileste cu celelalte personaje, din ale caror cuvinte se desprind si alte trasaturi de caracter, sustinand comicul de situatie si comicul de intentie. Zaharia o crede fragila, sensibila si vrea sa o protejeze de vestea santajului: "Biata Joitica! Sa nu cumva sa-i spui, sa nu cumva sa afle! Cum e ea simptome!..." Catavencu si-o doreste aliat in lupta electorala, constient de puterea ei: "Madam, madam Trahanache, esti un inger!" Cetateanul turmentat are, in finalul piesei, o replica insinuanta la culme, sugerand ironia autorului la adresa propriilor personaje: "in sanatatea coanii Joitichii! Ca e (sughite) dama buna!" (actul IV, scena XIV).

Autocaracterizarea sustine acelasi comic de intentie, accentuand contrastul dintre imaginea personajului despre sine si imaginea reala: "Esti un om rau! mi-ai dovedit-o! Eu sunt o femeie buna! am sa ti-o dovedesc..."

Didascaliile consemneaza mai ales actiunile personajului, care se dovedeste foarte activ, agitat, implicat in conflicte. Alte indicatii scenice ofera date despre trairile si sentimentele personajului: "cu dignitate", "plange", "se plimba agitata".

Zoe e ridicola prin manifestari, dar, spre deosebire de alte personaje feminine din teatrul lui I. L. Caragiale, nu e ironizata pana la sarcasm. intr-o oarecare masura, reactiile ei se justifica daca se tine seama de pozitia sociala dobandita cu efort si de dorinta ei arzatoare de a nu-si pierde

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

influenta de care este constienta. Spre deosebire de Mita Baston sau de Didina Mazu, Zoe Trahanache a depasit stadiul mahalalei si nu mai vrea sa se intoarca acolo.